

VASILE CULICĂ, UNUL DIN FONDATORII MUZEULUI DE ISTORIE DIN CĂLĂRAȘI

Doina Hagea

Înființarea Muzeului de Istorie din Călărași la data de 1 mai 1951 este rezultatul eforturilor și entuziasmului unui nucleu de intelectuali călărășeni, avându-l în frunte pe primul director al instituției: pictorul Niță Angelescu. Din acest grup, alături de profesorii Apostol Atanasiu, Liviu Mihăilescu, Cibi Ciobănescu, N. Spinochi a făcut parte și un împătimit al istoriei și arheologiei locale: Vasile Culică. Personalitate marcantă a vieții culturale călărășene, cunoscut literat, numismat și arheolog amator, Vasile Florian Culică s-a născut la data de 26 martie 1916, în Călărași, într-o familie de marinari. După absolvirea cursurilor primare în orașul natal și a liceului din orașul Odorhei, în anul 1936, și-a continuat studiile în cadrul Facultății de Drept din București, pe care a absolvit-o în anul 1941.

Licențiatul în drept se întorcea în orașul de pe malul Borcei, unde și-a urmat cu devotament, în tot cursul vieții, cariera juridică, în calitate de avocat, procuror, judecător, președinte al Tribunalului Județului Ialomița, și, în final, jurist-consult.

„De-a lungul anilor – mărturisirea Vasile Culică – am fost preocupat când de poezie, când de studiul științei dreptului, de istoria străveche, căreia i-am dedicat mai bine de 20 de ani de viață. Așa s-a făcut că am oscilat între Erato – muza poeziei erotice și Clio – muza istoriei...”¹

Arhivele călărășene păstrează mărturiile scrise ale vieții și activității acestei personalități complexe, care s-a dedicat generos muncii cotidiene de apărător al Legii, dar și cercetării științifice și creației literare.

Temele predominante ale conținutului documentar al fondului ce îi poartă numele sunt poezia și cercetarea istorică, pe care le prezentăm în reliefarea personalității acestui veritabil artist și om de cultură călărășean. „Meșter al cuvântului șlefuit cu migală”² Vasile Culică și-a făcut debutul în arta poetică încă din anii de liceu, publicând poezia „Ardealul” în revista culturală „Gând nou transilvănean”, ce apărea la Odorheiu Secuiesc, în anul 1935³.

Primul volum de versuri, „Troieș” îi apare în anul 1936, pe când era elev în ultima clasă de liceu, temele predilecte ale versurilor fiind tradițiile de eroism românesc și mirajul câmpiei.

Volumul „Illi” care a fost publicat de editura „Festival” din Siliștriu în același an 1936, cuprindea versuri de o deosebită sensibilitate, închinată dragostei.

În perioada studenției frecventează cenaclurile tinerilor scriitori, de unde recrutează colaboratori pentru revista „Festival”.

Prezență permanentă a șezătorilor literare organizate în sala Fundației „Dalles” de către scriitorii studenți ai Facultății de Drept, Vasile Culică își făcea cunoscută poezia sa, alături de alți autori, ca: Alexandru Paleologu, Traian Lalescu, Nicolae Ciuceanu, Costin I. Murgescu⁴.

„Frontul literar”, este o revistă a tinerilor scriitori, ce își avea redacția la Brașov, și la care Vasile Culică a publicat în perioada 1938-1939. astfel, alături de Virgil Carianopol, George Vaida, Alexandru Piru, Vintilă Horia, Vasile Culică este prezent în coloanele acestei reviste atât cu lirică⁵ („Pentru o plecare romantică”), cât și cu încercări de exegeze literare („George Trakl și Stefan Baciu”⁶).

În anul 1942, când îi recenza cea de-a treia carte de versuri „Mirul frunților înalte”, criticul Pompiliu Constantinescu în revista „Vremea” din 8 februarie făcea următoarele considerații: „multă abundență de sentiment”, „lipsă de manierism”, „sunetul elegiac și diafan al poemelor sale”, „reușește să sugereze stări lirice”⁷.

Într-o scrisoare, adresată poetului la 7 aprilie 1947, D.P.Perpessicius, după lectura unui volum de poezii, în manuscris, intitulat „Timpul statuilor”, păstrat în arhivele călărășene, îi adresa cuvinte elogioase: „m-aș opri la atâtea versuri sugestive, că sunteți un imagist abil m-aș opri la timpul păgân al <Îmbrățișărilor> și la atâtea pasagii într-adevăr, impresionante”⁸.

În afara celor trei volume publicate, poetul a mai colaborat cu lirică la „Pământul”, editată de avocatul Eugen Cealîc, „Fapta” a avocatului Nicolae Ioan, „Năzuința” a profesorului C.V. Grigorescu, ca și la alte ziare și reviste: „Festival” din Silistra, (mai 1936-iunie 1940 și la a cărei existență a contribuit alături de alți poeți sud-dobrogeni: Liuben Dumitru, Boris Deșliu)⁹, „Ancheta”, „Tomis”, „Curentul literar”, „Comentar”, „Tribuna Ialomiței”, „Arca-dia”, „Civica”, ș.a.

Vasile Culică a fost o personalitate artistică prezentă în viața culturală a urbei bărăgănene, de-a lungul a peste patruzeci de ani. A condus și îndrumat cenaclul literar din Călărași, este autor al libretului operei „La umbra florilor de crin”, textier al unor reviste muzicale, prezent la șezătorile literare organizate la Călărași și Slobozia, alături de alți poeți ialomoțeni: Virgil Carianopol, Florența Albu, G. Alboi, Paul Tutungiu, Mircea Dinescu, Vasile Poenaru.

Dragostea pentru locurile natale, întinderea infinită de ape a Dunării i-au sugerat trăiri poetice intense, dar, în același timp i-au trezit și curiozitatea științifică, tentația de a descifra succesiunea civilizațiilor pe malurile fluviului de-a lungul timpului. Un bun prilej de a-și satisface pasiunea pentru arheologie a fost înființarea Muzeului de istorie Ialomița, din Călărași, ale cărui baze le-a pus, alături de primul director, Niță Angelescu, contribuind la alcătuirea colecțiilor, prin donații și neobosite cercetări de teren.

Și-a alcătuit o bogată colecție arheologică și numismatică, obiecte adunate mai ales de pe malul drept al Dunării, ca urmare a propriilor sale cercetări. Marea satisfacție a cercetătorului călărășean, dar și a noastră, locuitori ai acestor meleaguri, este că a reușit, cu prețul unor imense sacrificii, să salveze de la dispariție, nenumărate vestigii arheologice și numismatice, mărturii ale trecutului istoric.

Demn de evidențiat este faptul că Vasile Culică nu s-a mulțumit doar cu activitatea de colecționar, ci, înțelegând valoarea istorică deosebită a descoperirilor sale, cu mari eforturi, și-a însușit cunoștințele de specialitate și a valorificat cercetările, publicând sistematic în reviste din țară și străinătate. Numele său se leagă în acest domeniu al cercetării istorice de

publicarea unor valoroase colecții de antichități din ruinele cetăților romane și romano-bizantine de la Sucidava și Durostorum.

„Studiile lui Vasile Culică asupra monedei mărunte romane din sec. al V-lea e.n., asupra plumburilor comerciale de la Sucidava moesică și Durostorum, asupra Legiunii a XI-a Claudia, precum și diversele note și studii privind preistoria celor două maluri ale Dunării rămân instrumentele de lucru indispensabile specialiștilor”¹⁰.

O colecție de aproximativ 5000 de obiecte, a fost donată Muzeului de istorie din Călărași, iar altele au intrat în patrimoniul Muzeului de Istorie Națională și Arheologie Constanța, cu care Vasile Culică, a colaboara îndelung¹¹.

Prezență activă a sesiunilor științifice organizate de muzeele din Călărași, Slobozia, Constanța și Brăila, Vasile Culică a avut și o bogată activitate publicistică atât în revistele de specialitate cât și în diverse cotidiane, ca: „Pontica”, „Dacia”, „Studii și cercetări numismatice”, „Studii și cercetări de istorie veche”, „Buletinul de numismatică”, „Epigrafiă”, „Buletinul Institutului de Arheologie al Academiei de Științe Bulgare”. Articolele de arheologie popularizată apărute în diverse periodice („Tomis”, „Tribuna Ialomiței”, „Arcadia”, „Zori noi”) au menirea de a completa tabloul unei activități științifice prodigioase.

Membru activ al Societății Numismatice Române din anul 1956, Vasile Culică a publicat numeroase studii de numismatică, rod al cercetărilor proprii, dintre care menționăm: „O monedă de la Vlaicu Vodă la Dunărea de Jos”, „Bolgarskie monetv iz Păcuiul lui Soare” (apărut în „Izvestija” – Sofia, în anul 1963, în colaborare cu Petre Diaconu¹²), „Plumburi ale Legiunii a XI-a Claudia găsite în sud-vestul Dobrogei”, „Moneda mărunță romano-bizantină din sec. al V-lea e.n. și unele replici în plumb, de la Izvoarele, jud. Constanța”, „Asupra unei monede de la Leon I emisă de Nicomedia”, articole publicate în „Studii și cercetări numismatice”, în perioada 1958-1878.

Este de menționat faptul că pentru a se documenta, Vasile Culică a păstrat o permanentă legătură cu specialiști din Sofia, Londra, Hamburg. Astfel în corespondența sa cu prof. P.V.Hill, directorul de la British Museum din Londra¹³, numismatul călărășean îi solicita în anul 1972, în schimbul lucrării sale „The Small Roman-Byzantin Coin of the Fifth Century and some Retorts in Lead from Izvoarele – Constanța (district)”, apărută în „Pontica V”, volumul „Late Roman Bronze Coinage” apărut la Londra în 1965 și un extras al lucrării „Barbarous Imitations of Fourth Century Roman Coins” publicată în „The Numismatic Chronicle”, 1950.

Rezultatele cercetărilor arheologice ale lui Vasile Culică au fost comunicările și studiile sale, susținute în cadrul unor manifestări științifice, publicate în reviste de specialitate sau rămase în manuscris. Menționăm câteva titluri: „Un mormânt roman de pe teritoriul rural al municipiului Durostorum”, „Un mormânt Sântana de Mureș – Cerneahov pe teritoriul municipiului Călărași”, „Antichități creștine de la Izvoarele, jud. Constanța”, „Obiecte ceramice cu aspect de calapod din așezarea neolitică de la Cunești”, „Obiecte de caracter creștin din epoca romano-bizantină găsite la Pârjoaia Dobrogea”, „Zei și evocări de mituri

greco-romane pe obiecte de plumb din teritoriul municipiului Durostorum”, „Borcea – km 80, un loc arheologic complex”, „Croix romano-byzantines decouvertes a Pârjoaia”.

Aprecierile elogiase de care s-a bucurat atât în calitatea sa de poet, cât și ca om de știință, ne îndreptățesc să-l înscriem în „cartea de aur” a valorilor acestui oraș „care a lăsat o urmă de lumină, ca semn al trecerii sale prin viața culturală călărășeană”¹⁴.

NOTE

1. Ovidiu Dunăreanu, Victor Corcheș, Corabia de fildeș, Constanța, 2000, p.173.
2. Marin Giurcă, Portrete călărășene, Călărași, 1993, p.67.
3. D.J.A.N. Călărași, fond personal Vasile Culică, , dos.2, f.26.
4. *Ibidem*, f.8.
5. *Ibidem*, f.11-12.
6. *Ibidem*, f.21-22
7. Marin Giurcă, *op.cit.*, p.68.
8. *Ibidem*.
9. Ovidiu Dunăreanu, Victor Corcheș, *op.cit.*, p.138.
10. D.J.A.N. Călărași, fond personal Vasile Culică, , dos.10, p.2
Vezi și Nicolae Conovici, Necrolog Vasile Culică, 1916-1980 – în SCIVA, XXXI, 1981.
11. *Ibidem*, dos.nr.4, f.197-198.
12. *Ibidem*, dos.nr.7, f.13.
13. *Ibidem*, dos.nr.3, f.2-3.
14. Marin Giurcă, *op.cit.*, p.68.